

Lovforslag nr. L 94. Fremsat den 6. december 1989 af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om nedlæggelse af Landscentralen for Undervisningsmidler

§ 1. Undervisnings- og forskningsministeren bemyndiges til at gennemføre en plan, hvorefter Landscentralen for Undervisningsmidlers virksomhed afvikles inden udgangen af 1990.

§ 2. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan ophæve lov nr. 419 af 13. juni 1973 om en landscentral for undervisningsmidler.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Baggrunden for fremsættelse af lovforslaget

Den 21. maj 1987 henvendte Undervisnings- og Forskningsministeriet sig til Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark for at drøfte en ændring af styrelsesforholdene på Landscentralen for Undervisningsmidler. Som svar herpå fremsendte de to foreninger et fællesoplæg »Omlægning af de opgaver, der varetages af Landscentralen for Undervisningsmidler«. I oplægget foreslås, at samtlige Landscentralens opgaver løses af andre institutioner, f.eks. Bibliotekscentralen, amtscentralerne, ORFEUS etc.

Herefter nedsatte KL, ARF og Undervisnings- og Forskningsministeriet i marts 1988 en arbejdsgruppe, som analyserede Landscentralens opgaveløsninger. På grundlag af dette arbejde samt regeringens handlingsplan for afbureaukratisering fremsættes lovforslaget om nedlæggelse af Landscentralen.

2. Den fremtidige opgaveløsning

Med nedlæggelse af Landscentralen er det hensigten af gennemføre en afbureaukratisering og forenkling, således at beslutningen om – og løsningen af – Landscentralens hidtidige opgaver foregår tættere på undervisningsinstitutionerne. Det er desuden hensigten at omlægge programproduktionen, så der fremover ydes støtte til producenter, der forestår såvel produktion af undervisningsmidler som distribution og salg til undervisningsinstitutionerne.

I henhold til lov nr. 419 af 13. juni 1973 om en landscentral for undervisningsmidler skal Landscentralen løse 7 opgaver, der dog kan samles i 4 hovedområder med hver sin opgavevaretagelse:

a) *Registrering/katalogisering af – og information om – undervisningsmidler – dvs. udarbejdelse af forskellige kataloger og materialebeskrivelser.*

I den nuværende ordning finansieres udgivelsen af kataloger og materialebeskrivelser ved brugerbetaling, mens fremskaffelsen af det nødvendige datagrundlag finansieres af Landscentralens bevilling.

Lovforslaget indebærer, at producenter af undervisningsmaterialer selv står for fremskaffelsen af in-

formationsmateriale i form af kataloger el.lign. i det omfang, det er ønskeligt.

I samarbejde med producenterne af undervisningsmaterialer etableres en ordning, der muliggør udarbejdelse af materialebeskrivelser. Der fastsættes retningslinjer, hvorved der sikres en ensartet, neutral og faglig begrundet vurdering af de undervisningsmaterialer, som producenterne lader indgå i ordningen. Udarbejdelsen af materialebeskrivelserne finansieres af producenterne selv.

Fastsættelsen af disse retningslinjer har til formål at fortsætte den oplysningsvirksomhed vedrørende undervisningsmaterialer, som Landscentralen hidtil har varetaget.

b) *Distribution af bånd og lign. materialer.*

Denne opgave består i kopiering og distribution af radio- og TV-udsendelser samt af Landscentralens egen produktion.

Lovforslaget indebærer, at denne opgave overlades til amtscentralerne. Herved flyttes beslutning om opgavevaretagelse tættere på de egentlige brugere, jf. forslag 2.4 i Betænkning nr. 1168 af maj 1989 (Lotz III-betænkningen).

c) *Distribution af andre materialer til amtscentralerne.*

Opgaven består i at udsende bøger m.v. til amtscentralernes informative afdelinger. Denne udsendelse betales hovedsagelig af forlæggerne og amtscentralerne – Landscentralens udgift er alene løn til én medarbejder.

Lovforslaget indebærer, at opgaven fremover løses af de direkte implicerede: producenter og amtscentraler.

d) *Programproduktion.*

Landscentralen har som en af sine vigtigste opgaver hjulpet med at forsyne undervisningsinstitutionerne med undervisningsmaterialer – dvs. lyd-, video- og edb-programmer, samt film produceret af Statens Filmcentral. Landscentralens produktion har været et supplement til forlagernes markedsfinansierede produktion.

Denne opgave foreslås bevaret gennem etablering af en tilskudspulje i Undervisnings- og Forskningsministeriet. Bevillingen ønskes anvendt som støtte til producenter, der tillige kan forestå salg og distribution af programmerne.

Udvælgelsen af programprojekter ønskes foretaget ud fra følgende retningslinjer:

- 1) Fastsættelse af indsatsområder.
- 2) Indkaldelse af projektforslag.
- 3) Fordeling af tilskud til projekterne.

I dette arbejde ønskes brugerne inddraget, f.eks. i form af de programudvalg, som nu fungerer i Landscentralen.

Inden for rammerne af den bevilgede tilskudspulje er det fortsat hensigten at yde støtte til produktioner i samarbejde med Statens Filmcentral, ligesom bevillingen skal sikre udvikling af undervisningsmateriale på uddannelsesområder, hvor der er erkendt et behov, som ikke vil kunne dækkes på markedsvilkår. Desuden ønskes det internationale koordinerede arbejde, som Landscentralen nu udfører, fortsat.

Hvad angår produktion af edb-programmer, ønskes der foretaget en afgrænsning af indsatsområder i forhold til ORFEUS (amter og kommuners edb-programorganisation). Dette tænkes foretaget i et samarbejde mellem ministeriet, KL og ARF. Det er tanken, at ministeriet varetager udvalgte, ressourcetunge opgaver, som kræver en central indsats, f.eks. billiggørelse af skolerens adgang til databaser og udvikling af interaktiv video til undervisningen.

Tilskudspuljen ønskes i princippet anvendt som støtte til produktion af programmer, der sælges til undervisningsinstitutioner. Det er tanken, at der i betingelserne for at opnå støtte vil indgå et krav om en form for tilbagebetaling til ministeriet – ikke mindst i tilfælde, hvor produktionen viser sig at give overskud, jf. lignende ordninger under Industriministeriet.

3. De styrende organer.

Med den foreslåede nedlæggelse af Landscentralen og den deraf følgende ændring i opgaveløsningerne bliver det muligt at afbureaukratisere og forenkle beslutningsprocesserne. Som følge heraf nedlægges repræsentantskabet og styrelsen.

Ved fastsættelse af de fremtidige indsatsområder er det hensigten at inddrage brugerinteresser ved hjælp af programudvalg og ved at inddrage en bredere kreds af interessenter, f.eks. i form af årlige møder, hvor den eksisterende støtte evalueres, og hvor de fremtidige indsatsområder diskuteres.

4. Økonomiske og personalemæssige konsekvenser.

Lovforslaget indebærer, at udgifterne i forbindelse med registrering/katalogisering samt distribution af andre materialer til amtscentralerne bortfalder.

Fællesudgifter til dækning af husleje, administration og drift af Landscentralen bortfalder ligeledes ved nedlæggelsen af centralen.

Hovedopgaven, distribution af bånd og lign. materialer, bloktilskudkompenseres med 1 mill. kr.

Tilskudspuljen til produktionsstøtte vil blive fastsat på de årlige finanslove. Den nødvendige administration heraf skønnes at kræve 3 årsværk, svarende til ca. 1 mill. kr., som optages på Undervisnings- og forskningsministeriets budget.

Landscentralen har som statsvirksomhed et nettobevillingstal på 25,8 mill. kr. årligt (PL niveau 1989). Nedlæggelse af Landscentralen indebærer en nettobesparelse på 9,8 mill. kr.

På Landscentralen for Undervisningsmidler er ansat 5 tjenestemænd og 20 overenskomstansatte, samt et antal timelønnede.

I forbindelse med afviklingen vil der ske nedlæggelse af ca. 21 årsværk.

Ved afskedigelse i medfør af stillingsnedlæggelser kan tjenestemændsansatte (bortset fra tjenestemænd ansat på prøve) efter tjenestemandsløvens § 32 gøre krav på rådighedsløn. Efter udløbet af ventepenge- eller rådighedsperioden vil tjenestemændene være berettigede til pension, eventuelt opsat pension, afhængig af deres pensionsalder.

For overenskomstansatte gælder i almindelighed efter bestemmelserne i de forskellige overenskomster funktionærlovens regler om opsigelse. I den udstrækning, hvori der som følge af medlemskab af en pensionskasse bliver tale om pension, vil hele udgiften påhvile vedkommende pensionskasse. Staten yder på dette område alene en andel af de pensionsbidrag, der udbetales under ansættelsen.

5. Overgangsordning

Nedlæggelsen af Landscentralen og evt. overflytning af opgaver kan gennemføres i løbet af 1990 efter følgende plan:

- a) *Registrering/katalogisering af og information om undervisningsmidler.*

Redaktionen af nyhedskataloget samt oversigtskatalogerne, hvori indgår materialebeskrivelserne, afsluttes i løbet af januar 1990, og kataloget udkommer i løbet af april måned.

Redaktionen af båndkataloget afsluttes i april og kataloget udkommer i august måned.

Opgaven vil kunne afsluttes helt i august 1990.

b) *Distribution af bånd og lign. materialer.*

Optagelse, kopiering og distribution sker løbende efter behov. Abonnementsperioden strækker sig fra 1. august til 31. juli det efterfølgende år. Distributionen kan derfor afsluttes i løbet af juli 1990.

c) *Distribution af andre materialer til amtscentralerne.*

Distributionen foregår løbende undtagen i juli måned. Ordningen kan ophøre i løbet af sommeren 1990.

d) *Programdistribution.*

I løbet af oktober 1989 afsluttes udarbejdelsen af produktionsplanen, som i løbet af det efterfølgende år udføres. Omlægningen fra egentlig produktion til produktionsstøtte vil kunne forbedres fra januar 1990, men vil først kunne få virkning fra planen for 1991. Undervisnings- og Forskningsministeriet vil overtage det forberedende arbejde fuldt ud fra foråret 1990.

Landscentralens aktiviteter og den tilhørende afvikling af personale, lejemål m.v. vil således kunne være tilendebragt inden udgangen af august 1990.

Lovforslag nr. L 95. Fremsat den 6. december 1989 af socialministeren (Aase Olesen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

(Indførelse af ydelser til særlige grupper af børn)

§ 1

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lov nr. 350 af 4. juni 1986, som senest ændret ved § 7 i lov nr. 389 af 7. juni 1989, foretages følgende ændringer:

1. Efter *kapitel 2* indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 2 a

Ydelser vedrørende særlige grupper af børn

§ 10 a. Ved flerbørnsfødsler udbetales der for hvert barn et beløb på 5.000 kr. årligt, indtil børnene fylder 4 år (flerbørnstilskud).

Stk. 2. Flerbørnstilskud udbetales kvartalsvis forud, og reglerne i § 5, stk. 1, og § 6, stk. 2, samt §§ 8–10 finder tilsvarende anvendelse ved udbetaling af flerbørnstilskud.

§ 10 b. Til forældre, der adopterer et udenlandsk barn, ydes der til udgifter i forbindelse med adoptionen et engangsbeløb på 15.000 kr. (adoptionstilskud). Det er en betingelse for at opnå adoptionstilskud, at barnet er formidlet af en af de organisationer, der er godkendt af justitsministeren i medfør af § 30 i adoptionsloven.

Stk. 2. Tilskuddet udbetales af kommunalbestyrelsen efter ansøgning, når det af den adoptionsundersøgende myndighed kan attesteres, at barnet er ankommet her til landet.«

2. I § 25 a ændres »§§ 2, 3, 4« til: »§§ 2, 3, 4, 10 a, 10 b«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1990. Flerbørnstilskuddet udbetales dog først fra den 1. april 1990.

Stk. 2. § 1, nr. 2, har først virkning for finansåret 1991.

F. t. l. vedr. udbetaling af børnebidrag

*Bemærkninger til lovforslaget**Almindelige bemærkninger*

Som led i den politiske aftale om finansloven er det besluttet at gennemføre en række børnepolitiske initiativer, som særligt skal tilgodese vanskeligt stillede børnefamilier, der er udsat for en hårdere økonomisk belastning end den typiske børnefamilie.

Ifølge aftalen skal der gives støtte til:

- småbørnsfamilier
- familier med flerbørnsfødsler
- familier med syge børn
- adoptivforældre til udenlandske børn

Ydelsen til småbørnsfamilier vil blive udbetalt efter reglerne i lov om en børnefamilieydelse, og støtten til syge børn vil indgå i lov om social bistand.

Administrative konsekvenser

Da flerbørnsydelsen følger reglerne for udbetaling af børnetilskud uden ansøgning, og da adoptionstilskuddet vedrører en begrænset gruppe, vil lovforslaget næppe i større omfang have administrative konsekvenser for kommunerne.

Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget omfatter to nye ydelser, a) en støtte til familier ved flerbørnsfødsler (flerbørnstilskud), og b) en støtte til familier ved adoption af udenlandske børn (adoptionstilskud).

a) Flerbørnstilskud:

I 1988 var der ialt 674 flerbørnsfødsler, fordelt på 662 tvillinge- og 12 trillingefødsler. Antallet af flerbørnsfødsler pr. 1.000 fødsler udgør ca. 11. Som følge af det stigende fødselstal siden 1984 har antallet af flerbørnsfødsler også været stigende. I forhold til 1983, året med det laveste fødselstal, er antallet steget med 156. Det forventes, at antallet af flerbørnsfødsler også vil være stigende i fremtiden.

Merudgifterne til flerbørnstilskuddet kan beregnes til 25 mio. kr. på årsbasis. Idet tilskuddet kun kan få ¾ års virkning i 1990, vil udgiften dette år beløbe sig til ca. 19 mio. kr.

b) Adoptionstilskud:

Tilskuddet udbetales kun til adoption af børn, der formidles gennem de af justitsministerens godkendte organisationer. Der vil derfor ikke kunne ydes adoptionstilskud ved familie- eller stedbarnsadoptioner af udenlandske børn.

Antallet af adoptioner af udenlandske børn har været faldende de seneste år, og udgjorde i 1988 459. Med et tilskud til adoption kan der forventes en vis stigning i antallet af adoptioner.

På dette grundlag kan det beregnes, at merudgifterne som følge af et adoptionstilskud på 15.000 kr. pr. adopteret barn vil udgøre ca. 9 mio. kr. om året.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

§ 10 a

Familier, der får f.eks. tvillinger eller trillinger, er udsat for en større økonomisk belastning end andre børnefamilier. Derfor indføres der en særlig støtte til disse familier i form af flerbørnstilskud.

Ifølge forslaget udbetales der årligt 5.000 kr. pr. barn ved en flerbørnsfødsel. Tilskuddene udbetales uden forudgående ansøgning, og indtil børnene fylder 4 år.

Reglerne for udbetaling, regulering og administration af børnetilskud finder tilsvarende anvendelse for flerbørnstilskuddet.

§ 10 b

Familier, der adopterer udenlandske børn, har store udgifter i forbindelse med adoptionen.

Ifølge forslaget ydes der til udgifter ved adoptionen et engangstilskud til adoptivforældrene på 15.000 kr.

Der kan ikke udbetales adoptionstilskud til familie- og stedbarnsadoptioner. Derfor er det ifølge forslaget en betingelse for at opnå tilskuddet, at barnet er formidlet af en af de organisationer, der er godkendt af justitsministeren efter adoptionslovens § 30.

Disse organisationer er:

- 1) Adoption Center,
- 2) Danadopt og
- 3) Terres des Hommes, Danmark

Beløbet udbetales af kommunen, når det af de adoptionsundersøgende myndigheder kan attesteres, at barnet er ankommet til Danmark.

Til nr. 2

Tilskuddene efter §§ 10 a og 10 b reguleres på samme måde som de øvrige ydelser efter loven én gang

årligt med en reguleringsprocent, der fastsættes på finansloven. Første regulering finder sted den 1. juli 1991, jf. § 2, stk. 2, i lovforslaget.

Til § 2

Loven træder i kraft 1. januar 1990. Dog sker første regulering af flerbørns- og adoptionstilskuddet først den 1. juli 1991.